

Nr 4.

Ankom till Riksdagens kansli den 19 februari 1913 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av förra militiebostället Norra Berga nr 4 Södergården i Östergötlands län.

(1:a Avd.)

I en till Riksdagen den 13 december 1912 avlåten, till jordbruksutskottet för förberedande handläggning hänvisad proposition, nr 10, har Kungl. Maj:t under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit Riksdagen medgiva, att, sedan förra kvartermästarbostället 1 mantal Norra Berga nr 4 Södergården i Mjölby socken av Östergötlands län blivit uppdelat i fem i statsrådsprotokollet närmare angivna lotter, dessa lotter må var för sig upplåtas i enlighet med kungl. kungörelsen den 31 december 1909 angående förändrade grunder för åtgärder i syfte att åt mindre bemedlade och obemedlade bereda tillfälle att förvärva egnahemsägenheter från vissa kronoegendomar och med iakttagande av de i kungl. brevet till domänstyrelsen samma dag i fråga om tillämpningen av berörda grunder meddelade närmare bestämmelser samt under förbehåll att i upplåtelserna ej ingå träd, som för försäljning för kronans räkning utstämpats.

I detta ärende har departementschefen till berörda statsrådsprotokoll anfört följande:

»Med underdånig skrivelse den 24 februari 1912 har domänstyrelsen underställt Kungl. Maj:ts prövning frågan om dispositionen efter den 14 mars 1913 av förra kvartermästarbostället 1 mantal Norra Berga nr 4 Södergården i Mjölby socken av Östergötlands län, vilken

Bihang till Riksdagens protokoll 1913. 10 saml. 3 häft. (Nr 4—7.) 1

egendom lämnar mer än 600 kronor i årligt arrende, och därvid överlämnat instrument över en den 1 september 1910 å egendomen hållen arrendeuppskattning jämte ett av vederbörande uppskattningsmän senare uppgjort förslag till egendomens uppdelning i lotter till egnahemslägenheter samt övriga till ärendet hörande handlingar, däribland en av kommissionslantmätaren G. W. Müntzing år 1909 över egendomen upprättad karta med tillhörande beskrivning ävensom ett av extra lantmätaren J. Stånggren år 1912 upprättat tillägg till samma beskrivning.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att föreningen Egna hem Sya u. p. a. hos domänstyrelsen anmält sig som köpare till egendomen för dess styckning och försäljning till egna hem, men att uppskattningsmännen, som visserligen funnit egendomen icke olämplig för sådan disposition, likväl med avseende å den i förhållande till åkerarealens storlek mycket värdefulla skogen vid egendomen och sedan revirförvaltaren förklarat sin uppfattning vara, att egendomens skogstillgång borde utgöra hinder för försäljning av egendomen, beslutat att icke förorda bifall till försäljningen.

I anledning härav hade domänstyrelsen till undanröjande av det anförda hindret för bildande av egnahemslägenheter gått i författning om undantagande från eventuella upplåtelser av allt det virke, som enligt god skogsvårds fordringar kunde uttagas av egendomens skog. På anhållan av nämnda styrelse uppdrog därefter Kungl. Maj:ts befallningshavande åt domänintendenten och vederbörande uppskattningsmän att, med biträde av jägmästare och med iakttagande av de i nådiga kungörelsen den 31 december 1909 angående förändrade grunder för åtgärder i syfte att åt mindre bemedlade och obemedlade bereda tillfälle att förvärva egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar och av de i nådiga brevet till domänstyrelsen samma dag i fråga om tillämpningen av berörda grunder meddelade närmare bestämmelser, uppgöra förslag till egendomens användande till egnahemslägenheter, därvid enligt av domänstyrelsen lämnad föreskrift särskilt borde iakttagas, att vid förslaget upprättande ej borde medräknas det virke, som på grund av domänstyrelsens förberörda beslut blivit stämplat till försäljning vid nu löpande arrendeperiods utgång.

Sedan sådant förslag uppgjorts, har domänstyrelsen, som ovan nämnts, underställt detsamma Kungl. Maj:ts prövning.

Av handlingarna i ärendet inhämtas vidare.

Egendomen, som är belägen 0.3 mil från Sya järnvägsstation och 1.2 mil från Skänninge stad, har sina ägor fördelade i tre skiften, hemskiftet och två utskiften, vilka sistnämnda äro belägna på respektive

1,450 och 1,225 meters avstånd från gårdsplanen å hemskiftet. Egendomen innehåller en sammanlagd areal av 51 hektar 74.8 ar, därav 20 hektar 50.4 ar tomt och åker, 1 hektar 82.9 ar äng, 28 hektar 51.8 ar avrösningsjord och 89.7 ar impediment.

Egendomen är för närvarande utarrenderad till innehavaren av fideikommisssegendomen Solberga och brukas tillsammans med denna. För en sådan disposition är bostället försett med nödiga byggnader. Skulle däremot bostället brukas självständigt, torde nybyggnad å det samma bliva nödvändig.

Å bostället finnes en med innehavaren, arbetaren Jonas Carlsson-Kilander tillhöriga byggnader försedd lägenhet, benämnd Gransätter. Lägenheten är belägen invid stora landsvägen, omkring 0.3 mil från Mjölby järnvägsstation och lika långt från hemskiftet.

Uppskattningsmännen hava föreslagit egendomens uppdelning i följande lotter, nämligen:

Litt. A (huvudgården) i två skiften, omfattande å förberörda karta ägofigurerna nr 1—5, 10—12, 19 och 30 samt delar av ägofigurerna nr 13—15 och 18 med en areal av 22 hektar 13.7 ar, därav 9 hektar 49 ar tomt och åker, 84.6 ar äng, 11 hektar 78.8 ar avrösningsjord och 1.3 ar impediment,

Litt. B likaledes i två skiften, omfattande ägofigurerna nr 16 och 28 samt delar av ägofigurerna nr 13—15, 18 och 27 med en areal av 14 hektar 95.3 ar, därav 6 hektar 19 ar åker, 13.9 ar äng och 8 hektar 62.4 ar avrösningsjord,

Litt. C, omfattande ägofigurerna nr 20—23 med en areal av 13 hektar 35 ar, därav 4 hektar 64 ar åker, 76 ar äng och 7 hektar 95 ar avrösningsjord,

förberörda lägenheten Gransätter, omfattande ägofiguren nr 24 med en areal av 7.6 ar tomt, samt

ett område, omfattande ägofigurerna nr 25, 26 och 26 a samt del av ägofiguren nr 27 med en areal av 34.8 ar, därav 10.8 ar åker, 8.4 ar äng och 15.6 ar avrösningsjord.

Uppskattningsmännen hava åsatt områdena följande saluvärden: litt. A 10,660 kronor, därav för växande skog 2,125 kronor 30 öre, litt. B 4,100 kronor, därav för växande skog 719 kronor 13 öre, litt. C 4,740 kronor, därav för växande skog 1,140 kronor 38 öre, lägenheten Gransätter 100 kronor samt det med ägofigurerna nr 25, 26, 26 a och del av 27 betecknade området 200 kronor, därav för växande skog 26 kronor. Förutom lägenheten Gransätter är endast lotten litt. A bebyggd.

Uppskattningsmännen hava hemställt, att lägenheten Gransätter måtte hembjudas åt förbemälde Carlsson-Kilander, som vore omkring 70 år och mindre bemedlad.

Då egendomen, som till stor del bestode av styv lerjord, ej syntes uppskattningsmännen lämpa sig för uppdelning i mindre lägenheter och då dess jämförelsevis avlägsna läge från Mjölby, där god tillgång på bostadslägenheter finnes, torde göra sådana lägenheter å egendomen mindre begärliga, hava uppskattningsmännen ej ansett sig böra förorda egendomens uppdelning i flera lotter än vad nu föreliggande förslag avsåge.

Varken Kungl. Maj:ts befallningshavande eller domänstyrelsen har haft något att erinra mot uppskattningsmännens förslag.

Lantmäteristyrelsen har i avgivet yttrande förklarat hinder icke möta för egendomens uppdelning genom ägostyckning.

Även jag finner mig böra biträda det av uppskattningsmännen upprättade förslaget till egendomens uppdelning. Jag får alltså, under erinran att domänstyrelsen uti nådigt brev den 3 augusti 1912 undfått befallning att ombesörja egendomens skötsel och vård under ett år från och med den 14 mars 1913, hemställa, att Eders Kungl. Maj:t måtte i nådig proposition föreslå Riksdagen medgiva — — —»

Då utskottet icke haft något att erinra mot ifrågavarande framställning, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

Stockholm den 18 februari 1913.

På jordbruksutskottets vägnar:

D. PERSSON i Tällberg.

Närvarande: hrr Persson, Tamm, Odelberg, frih. De Geer, Paulson. Fahlén, Lindblad, Pers, Ericsson, Lundell, Nilsson i Kabbarp, greve Hamilton. Kronlund, Andersson, Linders och Hellström.
